

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΣΠ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

(1809—1898)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ επανάστασις τοῦ 1821 δὲν παρουσιάζει βεβαίως φυσιολογίας ἐκτάτως ὑπερόχους, ἀνδρας αὐτόχρημα μεγάλους, διότι ἂν τοιοῦτους παρουσίαζε τὸ ἔργον αὐτῆς ἤθελε τελειωθῇ Πάντως ὁμως παρουσιάζει πρόσωπα, ἅτινα ὡς ἐκ τῶν χρόνων καὶ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἐγεννήθησαν καὶ ἐβίωσαν, δὲν δύνανται ἢ νὰ προκαλέσωσι τὴν ἐκτίμησιν, ἂν μὴ καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπιγενομένων. Ἄν λάβῃ τις ὑπ' ὄψει, ὅτι δρᾷς ἀπολέμων κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνθρώπων ἀνευ μέσων καὶ ἐφοδίων ἡδυνήθη νὰ ἀντιταχθῇ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπιτυχῶς, κατὰ ἀκμαίας αὐτοκρατορίας, ἡδυνήθη νὰ παλαίσῃ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐναντίον ἐχθρικῶν δυνάμεων κατὰ πολὺ ὑπερόχων, δὲν δικαιούται νὰ ὑποτιμῇ τὸς ἐργάτας τοῦ τοιοῦτου ἀγῶνος. Οἱ ἄνδρες τοῦ 1821 πάντως εἰσὶν ἄξιοι θαυμασμοῦ δι' ὅσα ἔπραξαν, ἀποβαίνουσιν δὲ ἡκιστα κατακριτέοι δι' ὅσα παρέλειψαν ἢ καὶ ἔσφαλον.

Θέμα ἡμῶν δὲν εἶναι σήμερον ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Ἐκ τῶν δέλτων τῆς Ἱστορίας τῶν γενομένων κατὰ τὴν ἑνδοξον ἐκείνην περίοδον τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν βίου θέλομεν ἀνασύρει μίαν πτυχήν, ἴσως ἴσως τὴν ἡκιστα περίοπτον. Ἡ Καλλιόπη Σπ. Παπαλεξοπούλου, ἥς τὸν

μακρὸν βίον ἀφηγούμεθα ἤδη, δὲν μετέσχε καὶ ἐνεργῶς τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἡ Μπουμπουλίνα καὶ τόσαι ἄλλαι σύγχρονοι αὐτῆς· κατὰ τὴν ἑναρξιν μάλιστα αὐτοῦ ἦτο μικρὰ παιδίσκη ἐν τῇ Ἀλ-
λοδαπῇ ζητήσασα ἄσυλον· πάντως ὁμως ἐν τοῖς μετέπειτα χρό-
νοις καὶ ἰδίως κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ἀγῶνος περίοδον καὶ
ἐφεξῆς μέχρι τέλους τῆς Βασιλείας τοῦ Ὁθωνος διεδραμάτισε
πρόσωπον, ὅπερ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνάξιον, ἵνα καταλάβῃ
ἔστω καὶ μικράν τινα γωνίαν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν
Ἱστορίας τῆς ἄρτι ληξάσης ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ Καλλιόπη Σπ. Παπαλεξοπούλου ἐγεννήθη ἐν Πάτραις
κατὰ τὴν λήξιν τῆς πρώτης δεκαετηρίδος τοῦ παρελθόντος αἰῶ-
νος, τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1809, ἐκ πατρὸς Ἀνδρέου Καλαμογδάρ-
τη, ἀνδρὸς τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ μη-
τρὸς ἀνηκούσης εἰς τὴν ἀρχοντικὴν τῶν Παπαδιαμαντοπούλων
οἰκογένειαν. Ἡ ἑκρηξίς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εὗρίσκει
τὴν Καλλιόπην δωδεκαετίδα μόλις. Ὁ πατὴρ αὐτῆς, ὅστις μετὰ
τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ Ἀντωνίου ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρωτε-
ργατῶν τῆς δυσέλπιδος ἐκείνης ἐξεγέρσεως, ὅτε, κληθεὶς παρὰ τοῦ
Πασᾶ τῆς Πελοποννήσου, μετέβαινεν εἰς Τρίπολιν μετὰ τοῦ ἀρ-
χιεπισκόπου παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ἔκρινεν ὀρθὸν νὰ ἀπαλ-
λαγῇ τῶν ἀδυνάτων μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὅπως δυνηθῇ
τελεσφορώτερον νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα· ἐπωφεληθεὶς τῆς
ἄρτι συναφθείσης ἐπιγαμίας μετὰ τοῦ ἐν Πάτραις Προξένου τῆς
Ἀγγλίας Φιλίππου Γκρίν, ἀπέστειλε λάθρα δι' Ἰονικοῦ πλοίου
τὴν σύζυγον καὶ τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας Καλλιόπην, Μα-
ρίαν καὶ Θεώνην εἰς τὴν ἐγγὺς Ζάκυνθον, ἀγγλοκρατούμενην
τότε, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ μικρὸν διεξεπεραίωσεν αὐτάς εἰς Ἀγκῶνα
τῆς Ἰταλίας. Ἡ νεαρὰ Καλλιόπη ἦν τότε δωδεκαετίς περίπου,
πλὴν ἡ πρῶμος αὐτῆς ἀνάπτυξις, ἡ εὐφυΐα καὶ νοημοσύνη εἶχον
ἐντυπώσει εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς,
ἐρχόμενα εἰς Ἀγκῶνα ἐκ τῶν πεδίων τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν δο-
κιμασιῶν τῆς Ἑλλάδος δι' ἐπιστολῶν, δι' ἀφηγήσεων πλοιάρχων
καταπλεόντων πλοίων καὶ ἄλλων αὐτόπτων μαρτύρων ἢ ἡρώων.
Ἐν Ἀγκῶνι ἡ νεαρὰ ξανθὴ κόρη, ἣν οἱ Ἴταλοι ἀπεθαύμαζον
ἀποκαλοῦντες αὐτὴν νέαν Ἀφροδίτην καὶ τῆς ὁποίας ἡ
καλλονὴ ἡμιλλᾶτο πρὸς τὸ πνεῦμα, ἐξέμαθεν εὐχερῶς τὴν ἀγ-
γλικήν, γαλλικὴν καὶ ἰταλικὴν γλῶσσαν· ἀντηχεῖ δ' ἀκόμη
εἰς τὰ ὦτα τῶν ἐπιζώντων γνωρίμων αὐτῆς ἡ ἄπταιστος καθα-
ρότης καὶ εὐχέρεια, μεθ' ἧς σὺν τῇ μητρικῇ ὠμίλει ἰδίως τὰς
δύω τελευταίας γλῶσσας.

Ἡ Καλλιόπη φύσει ἐπιρρεπὴς εἰς τὰ γράμματα καὶ εὐφυῆς

ἐπωφελήθη τῆς εἰς Ἰταλίαν ἐξορίας, ὅπως μορφωθῇ τελείως· κατῴρθωσε κατὰ τὸ διετὲς περίπου διάστημα τῆς ἐν Ἀγκῶνι διαμονῆς αὐτῆς νὰ προσκτήσῃται ἀπειρίαν γνώσεων χάρις εἰς τὴν ἑξοχὸν αὐτῆς ἀντίληψιν καὶ μνήμην· πλὴν μεθ' ὅλην τὴν περὶ τὰ γράμματα ἀπασχόλησιν καὶ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας της παρηκολούθει μετ' ἀσθέστου ἐνδιαφέροντος τὴν ἐν τῇ πατρίδι της γιγαντομαχίαν, πολλάκις δὲ κατερχομένη εἰς τὴν παραλίαν διεπυνθάνετο ἰδίοις ὥσιν ἐκ τῶν πληρωμάτων τῶν ἐκάστοτε καταπλεόντων ἐλληνικῶν πλοίων τὰς περιπετείας τοῦ ἀγῶνος καὶ τὰς νίκας τῶν Ἑλλήνων, διότι ἐν τῇ Παπποκρατουμένη τότε Ἀγκῶνι δὲν ἦτον ἐλευθέρα ἡ εἰσαγωγή τῶν ξένων ἐφημερίδων καὶ αὐτὴ ἡ διάδοσις εἰδήσεων ἐξ Ἑλλάδος ἀπείργετο. Κατὰ τινα εἰς τὴν παραλίαν ἐκδρομὴν αὐτῆς εἶδεν εἰσπλέον τὸν λιμένα τῆς Ἀγκῶνος πλοῖον ἐλληνικόν, ἐφ' οὗ ἐπέβαινον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς καὶ ὁ Γεώργιος Π. Μαυρομιχάλης, ἀποστελλόμενοι παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπικαλεσθῶσι τὴν μεσολάβησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα Ρώμης παρὰ τοῖς ἐν Βερώνῃ συνελθοῦσι Συμμαχοῖς τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Ἡ Καλλιόπη ἀναγνωρίσασα τὸν Πρωθυεράρχην τῆς Πατρίδος της Γερμανὸν ὠδήγησεν αὐτὸν παρὰ τῇ μητρὶ, πρὸς τὴν ὁποίαν οὗτος ἦν κομιστὴς ἐπιστολῶν τοῦ πατρὸς καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

Καὶ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῆς ἀποστολῆς ταύτης ἀποβαίνει γνωστόν· ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μετὰ ματαιίας ἀποπείρας ὅπως χάμψη τὴν ἀκαμπτον Ἱερὰν Συμμαχίαν καὶ διαθέσῃ τὸν Πάπαν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος ἠναγκάζετο νὰ ἐπανέλθῃ ἄπρακτος. Πλὴν μετ' αὐτῆς συναπῆρχετο καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀνδρέου Καλαμογδάρτη τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τῆς Καλλιόπης, ἣτις ἦν ἀκράτητος ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ πατήσῃ τὴν φλέγουσαν γῆν τῆς ἀγωνιώσης Πατρίδος της. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ κομίζον τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοὺς ἐν Ἀγκῶνι φιλοξενηθέντας πρόσφυγας πλοῖον κατέφθανεν εἰς Ναύπλιον, ἔνθα ἐδεξιόυτο τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ὁ Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης. Οὕτως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίαν γῆν ἡ Καλλιόπη νεαρωτάτη, περιχαλλῆς, πλήρης γνώσεων, ἀποτελεσθεῖσων ἐξ ἀναγνώσεων κατὰ τὸ πλεῖστον ἀμεθόδων πλὴν συστηματοποιηθεῖσων διὰ τῆς ὑπερόχου αὐτῆς εὐφυΐας.

Ἡ Καλλιόπη δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιδείξῃ τὴν μόρφωσιν, ἣν προσεπορίσατο κατὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διαμονὴν της. Ἡ οἰκία τοῦ Ἀνδρέου Καλαμογδάρτη ἐγένετο καθ' ἐκάστην ἐσπέραν τὸ κέντρον τῆς συναθροίσεως τῶν ἐγκριτωτέρων τοῦ Ναυπλίου πο-

λιτῶν, οἵτινες μετ' ἄκρας ἡδονῆς ἤκουον ἀπὸ τοῦ μέλι ρέοντος στόματος τῆς εὐφραδοῦς Καλλιόπης τὰς εὐχαρίστους αὐτῆς ἐντυπώσεις ἐξ Ἰταλίας. Κατὰ τὰς ἐσπερινὰς ἐκεῖνας συναναστροφὰς ἐξετίμησε τὴν Καλλιόπην ἔγκριτος τοῦ Ναυπλίου πολίτης, ὁ Σπυριδὼν Παπαλεξόπουλος, γνώριμος τῷ πατρὶ αὐτῆς ἀπὸ πολλοῦ, ὅστις καὶ ἐμνηστεύθη αὐτὴν ἀρχομένου τοῦ 1826 ἔτους.

Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1826 μετὰ τὴν ἀτυχῇ πλὴν ἔνδοξον ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου συνέρρευσαν ἐν Ναυπλίῳ πάντες σχεδὸν οἱ ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται τῆς φρουρᾶς ἐκείνης, ὅσοι ὡς ἐκ θαύματος διέφυγον τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν· πλὴν τούτων, κατὰ τὴν ἀτυχῇ ταύτην περίοδον τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν Ἀγῶνος, εἶχον προσφύγει εἰς τὴν σῴτειραν πόλιν τοῦ Ναυπλίου καὶ πλεισταὶ ἄλλαι οἰκογένειαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς ἑλληνικῆς γῆς, τὸ ξίφος καὶ τὴν δίωξιν τῶν ἐξηγριωμένων Τούρκων καὶ τοῦ ἀκαταμαχῆτου ἀποβάντος Αἰγυπτίου ἡγεμονόπαιδος φεύγουσαι. Πάντες οὗτοι, στυγνοὶ καὶ γυμνητεύοντες, πάσης δεόμενοι προστασίας καὶ περιθάλψεως, κατέκειντο ἀπεγνωσμένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς ρύμαις τῆς ὑπερπληθούσης κατοίκων πόλεως, ἥτις κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρῶνη ἀπέμεινε τότε «τὸ μόνον ἄσυλον, ἡ ἱερὰ ἄγκυρα τῆς Ἑλλάδος». Ἡ ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Ἀνδρέαν Ζαΐμην Κυβέρνησις, ἡ διὰ τοῦ ὑπὸ στοιχ. Η'. Ψηφίσματος τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Γῆς Ἑθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως συστηθεῖσα Ἐνδεκαμελὴς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν παντελεῖ χρημάτων ἀπορία εὕρισκομένη ἡδυνάττει νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀπειροπληθεῖς ἀνάγκας τῶν ἀτυχῶν τούτων θυμάτων τοῦ πολέμου καὶ τῆς καταστροφῆς· ἐξ αὐτῶν οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὅπλα οὐδὲν ἄλλο ἐξήτουν ἢ τὴν παροχὴν τῶν ἀναγκαίων ἐφοδίων ὅπως ἐξερχόμενοι τῶν τειχῶν τοῦ Ναυπλίου ἐπαναλάβωσιν τὸν ἄνισον καὶ δύσελπιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀγῶνα, ὅστις μετὰ τοσαύτας θυσίας καὶ καταστροφὰς ἡπείλει τὴν τελείαν τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ ὀνείρων κατάπνιξιν.

Ἡ Κυβέρνησις ἐκ προχείρου εἰσφορᾶς τῶν πολιτῶν τοῦ Ναυπλίου, παρασκευασθείσης κατὰ τινὰ Κυριακὴν τοῦ Μαΐου 1826 τῇ αὐθορμήτῳ πρωτοβουλίᾳ τοῦ νεαροῦ Νικολάου Σκούφου, προστενεγκόντος καὶ ἑαυτὸν πρὸς πώλησιν, ὅπως τὸ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τίμημα χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν γενναίων ὑπερασπιστῶν τοῦ Μεσολογγίου, ἡδυνήθη νὰ πληρώσῃ ἐπείγουσας τινὰς ἀνάγκας· πλὴν ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ διαθήματος τούτου ἐνθαρρυνομένη προέβη τῇ 7ῃ Ἰουνίου 1826 εἰς τὴν δημοσίευσιν θερμοτάτης Διακηρύξεως

πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, διὰ τῆς ὁποίας, ἀφοῦ καθίστα γνω-
στὴν τὴν δεινὴν τῆς Πατρίδος κατάστασιν, ἐκάλει τὸ Ἔθνος
καὶ πρὸ πάντων τοὺς κατοίκους τοῦ Ναυπλίου εἰς τὰς ὑστάτας
θυσίας προσεπιφέρουσα ὅτι «καθ' ἣν ὥραν ὁ Ἕλλην στρατιώτης
»τὸ ὄπλον μόνον κρατῶν ἀνὰ χεῖρας, τῶν πάντων στερούμενος,
»καλεῖται νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ χύσῃ τὸ αἷμά
»του ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, ὁ εὖπορος καὶ εἰρηνι-
»κὸς ἄστος ἔχει καθήκον νὰ συντρέχῃ διὰ τῶν χρημάτων πα-
»ρέχων αὐτῷ τὰ πρὸς πόλεμον ἀναγκαιοῦντα ἐφόδια..... Ἡ
»συνδρομὴ τῶν κατοίκων τοῦ Ναυπλίου» συνεπέραινεν ἡ Δια-
κήρυξις τῆς Κυβερνήσεως, «εἶναι ἡ μόνη ἀπομένουσα πηγὴ,
»ἣτις ὅσον πενιχρὰ καὶ ἂν φαίνεται, προώρισται νὰ ἀνακουφίσῃ
»μεγάλως τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένους, πληροῦσα κατὰ
»τὸ δυνατόν τὰς μᾶλλον ἐπείγουσας ἀνάγκας αὐτῶν, ἰδίᾳ δ' ἐκεί-
»νων οἵτινες ἐκλείσαν τὸ ὄνομά των κατὰ τὴν ἐνδοξον πολιορκίαν
»τοῦ Μεσολογγίου.....» Ἡ ὑπὸ τοῦ Λαοῦ σύστασις ὀκταμελοῦς
Δημοτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Αὐτοπροαίρετου
εἰσφορᾶς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀειμνήστου Γ. Γενადίου,
καὶ ἡ ὑπὸ ταύτης διὰ κηρύκων ἄμεσος πρόσκλησις τῶν πολιτῶν
τοῦ Ναυπλίου εἰς πάνδημον Συνέλευσιν ἐν τῇ κεντρικῇ τῆς πό-
λεως πλατείᾳ ἐπηκολούθησε τὴν Διακήρυξιν τῆς Κυβερνήσεως.

Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς προσκλήσεως, ἡμέραν Κυριακὴν, καθ' ὥραν
10ην π. μ. μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας, ἅπας ὁ λαὸς
τοῦ Ναυπλίου συνήρχετο ἄθροος ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Πλατάνου,
ἐνθα ἐμφανισθεὶς ὁ Πρόεδρος τῆς νεωστὶ συστηθείσης Ἐπιτρο-
πῆς Γεώρ. Γενάδιος ἀνῆλθεν ἐπὶ τινος τραπέζης πρὸ τοῦ Καφ-
φενείου ὑπὸ τὴν οἰκίαν Νικηταρᾶ, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεδρίαζεν ἡ
Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸ ἀσφυκτικῶς πε-
πυκνωμένον πλῆθος μετὰ θερμῆς καὶ κατανύξεως ἐκτάκτου.
Πάντες οἱ παριστάμενοι ἀδιακρίτως ἡλικίας καὶ τάξεως ὑπὸ
ἐξάλλου κατελήφθησαν ἐνθουσιασμοῦ· διὰ τῆς φαντασίας αὐτῶν
ἐπανήχθησαν εἰς τὰς λαμπρὰς ἡμέρας τῆς δόξης τῆς ἀρχαίας
Ἑλλάδος· ἐνόμιζέ τις ὅτι παρευρίσκειτο εἰς τὴν Πνύκα καὶ
ἤκουε νέου τινὸς Περικλέους ἢ Δημοσθένους ἀγορεύοντος. Ὁ
Γεώρ. Γενάδιος παρέστησε διὰ χρωμάτων ζωηροτάτων τὴν ὕφε-
στώσαν κρίσιμον τῶν πραγμάτων κατάστασιν καὶ τὰ δεινὰ,
ὕφ' ὧν καίετρώχετο ἡ Πατρίς· περιέγραψε πιστῶς καὶ ἀπερίτ-
τως τὰς ἀνάγκας αὐτῆς καὶ κατέδειξεν ἐναργῶς τοὺς κινδύνους,
οὓς διατρέχει, ἂν πᾶς φιλόπατρις πολίτης δὲν σπεύσῃ αὐτοθε-
λήτως νὰ συνεισφέρῃ τὴν συνδρομὴν του. Πάντων αἱ καρδίαι
ὑπερεπληρώθησαν ἐξάλλου πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ· ὅτε δὲ

μάλιστα ὁ ῥήτωρ ἐν κατακλειδί τῆς ἐνθουσιώδους αὐτοῦ ὁμιλίας
 ἐξαγαγὼν τοῦ κόλπου τὸ δερμάτινον αὐτοῦ βαλάντιον κατέθετο
 ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος ὁκτὼ ἀγγλικὰς λίρας, αἵτινες
 ἀπετέλουν τὴν μόνην αὐτοῦ περιουσίαν, ἡ ἑξαρσις τῶν παρι-
 σταμένων Ναυπλιέων μετεβλήθη εἰς φρενίτιδα· πάντες οἱ πα-
 ρεστῶτες δακρυχέοντες καὶ ἐν εὐγενεῖ ἀμίλλῃ ἔσπευδον ὠθοῦν-
 τες καὶ ὠθούμενοι νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος
 πᾶν ὅ,τι ἐκέκτηντο. Ἀπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Ἀν-
 δρέου Ζαΐμη καὶ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου μέχρι τοῦ τελευ-
 ταίου ἀστοῦ προσερχόμενοι οἱ παρεστῶτες ἐξεκένουν ἐπὶ τῆς
 τραπέζης τῶν εἰσφορῶν τὰ βαλάντια αὐτῶν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ
 καὶ στρατιῶται τὰ πολύτιμα αὐτῶν ξίφη καὶ πιστόλια, τὰ χρυ-
 σῶ καὶ ἀργύρῳ ἐξειργασμένα, ἅτινα ἐξῆγον ἐκ τῶν σελαχιῶν
 τῶν. Τῆς συγκινητικῆς ταύτης καὶ ἐξόχως πατριωτικῆς ἐθνικῆς
 πανηγύρεως δὲν ἠδύνατο νὰ ὑστερήσῃ καὶ ἡ καλλιμόρφος θυγά-
 τηρ τοῦ Ἀνδρέου Καλαμογῶδάρτη Καλλιόπη· αὕτη κατελθοῦσα
 τῆς παρὰ τῇ πλατείᾳ τοῦ πλατάνου οἰκίας της, ἐκ τοῦ ἐξώστου
 τῆς ὁποίας παρηκολούθει τὴν σκηνήν, διέσχισε τὸ πλῆθος καὶ
 προσελθοῦσα πρὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν εἰσφορῶν κατέθετο εἰς τὸν
 βωμὸν τῆς πατρίδος πάντα τὰ πολύτιμα αὐτῆς κοσμήματα καὶ
 τὰ δῶρα τοῦ μνηστῆρος της, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ δακτυλίου
 τοῦ ἀρραβῶνος φεισθεῖσα. Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ συγκίνησις
 καὶ αἱ ἐπευφημίαι τοῦ παρεστῶτος λαοῦ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ θεά-
 ματι· τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν εἰσφορῶν μετὰ λυγμῶν περι-
 πτύσσοντο τὴν νεαρὰν κορασίδα, μάτην δ' ὁ ἀειμνήστος Γενάδιος
 ἐπειράθη νὰ τῇ ἐπιστρέψῃ καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ ἀρραβῶνος της.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς
 Ἑλλάδος Ἰωάννου Α. Καποδίστρια ἡ Καλλιόπη ἐτέλει τοὺς
 γάμους αὐτῆς μετὰ τοῦ Σπυρίδωνος Παπαλεξοπούλου. Πλὴν δὲν
 παρῆλθεν ἔτος ὅτε εἶδεν ἀτυχῶς τὸν τε πατέρα καὶ τὸν σύζυγον
 αὐτῆς περιπίπτοντα μετὰ τοσούτων ἄλλων προκρίτων τοῦ τό-
 που εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου. Ὁ ἐνάρε-
 τος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ νέον κα-
 θεστῶς ἐκ νέας ὁλως ὕλης, ἀπορρίπτων ἢ παραγκωνίζων τοὺς
 ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος· εἰς τὰ παρατηρήσεις τῶν ξένων ὅτι τὸ ἐπι-
 χεῖρμα τοῦτο, ἥκιστα δίκαιον, ἀπέβαινε τὰ μέγιστα ἐπικίνδυ-
 νον, ἀντέτασσε τὸ μέγα συμφέρον τῆς πατρίδος ὅπως ἐμπεδώσῃ
 τὴν τάξιν ἐν τῷ τόπῳ ἐπὶ νέων βάσεων· πρὸς τοῦτο δ' ἠναγκά-
 ζετο νὰ θέτῃ κατὰ μέρος τὸ παλαιὸν ὕλικόν, ὅπερ ὡς ἐκ τῶν
 ἔξεων καὶ τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ ἀπέβαιεν ἀδύνατον νὰ διαπλα-
 σθῇ καταλλήλως. Μεσοῦντος τοῦ ἔτους 1831 ὁ πατὴρ τῆς Καλ-

λιόπης Ἀνδρέας Καλαμογάρτης καὶ ὁ μόνος αὐτῆς ἀδελφός Ἀντώνιος εὐρίσκοντο καθειργμένοι μετ' ἄλλων ἐν ταῖς εἰρκταῖς τοῦ Παλαμηδίου, ὁ δὲ σύζυγος αὐτῆς Σπυρίδων Παπαλεξόπουλος καὶ ὁ ἀδελφός του Νικόλαος, ὅπως διαφύγῃσι παρομοίαν τύχην, εἶχον ἀποδράσει λάθρα εἰς Ὑδραν, ἐνθα εἶχε κηρυχθῇ ἡ ἐπανάστασις κατὰ τοῦ καθεστῶτος. Ἡ Καλλιόπη

παρέμεινεν ἐγκλεισμένη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς μόνη μετὰ τῶν δύο νηπίων τῆς τέκνων Ναπολέοντος καὶ Ἐπαμεινώνδα. Ἡ ἀνώμαλος αὕτη κατάστασις ἔσχεν ἀτυχῶς τὸν μοιραῖον αὐτῆς ἀντίκτυπον· ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Καποδίστριας εὗρε τὸν θάνατον πρὸ τῆς θύρας τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1831 ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Γεωργίου Μαυρομιχαλῶν, ὧν ὁ ἀδελφός καὶ

πατὴρ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης ἦν καθειργμένος ἀπὸ μηνῶν ἐν Παλαμηδίῳ. Τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ ἐναρέτου ἐκείνου ἀνδρὸς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κηλὶς συνάμα καὶ τὸ πρῶτον καίριον τραῦμα τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀναμορφωτής, ὁ μέγας πατριώτης ἔπεσεν ἄπνους ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τοῦ ὄντος δημιουργικοῦ, ὅπερ ἡμιτελὲς ἀπομείναν κατέρρευσε.

Ἡ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωαν. Καποδιστρίου καὶ τὴν παραιτήσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐκλεχθεῖσα ὑπὸ τῆς Γερουσίας Ἑπταμελὲς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ διώρισε τὸν Σπυρίδωνα Παπαλεξόπουλον Διοικητὴν Ναυπλίου καὶ Ἀργούς. Ὁ Σπυρίδων Παπαλεξόπουλος ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ θέσει ἐπέδειξτο ἔξοχα προτερήματα διοικητικῆς ἱκανότητος καὶ ἐμπειρίας· διὰ τῆς μελιχίου καὶ συνετῆς αὐτοῦ συμπεριφορᾶς καὶ τοὺς πολίτας κατῴρθου νὰ συγκρατῇ καὶ τὰς ὑπερβασίας τῶν ξένων στρατιωτῶν, εἰς οὓς ἦν ἐμπεπιστευμένη ἡ φρούρησις τοῦ Ναυπλίου, νὰ περιστέλλῃ. Ἡ ἐπομένη ἐπιστολὴ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Γαλλικῆς φρουρᾶς Κορβέτ, ἣν ἀπέστειλεν αὐτῷ ἀπερχόμενος τοῦ Ναυπλίου μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὁθωνος, προσεπικυραῖ τὰ εἰρημένα.

Ναυπλία τὴν 5 Φεβρουαρίου (ν.ἔ.) 1833.

«Κύριε Διοικητά.»

«Δὲν θέλω ἀφήσει τὴν Διοίκησίν μου χωρὶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω
»μεγαλοφώνως τὴν εὐχαρίστησίν μου διὰ τὴν καλὴν καὶ τιμίαν
»διεξωγὴν, τὴν ὁποίαν διετηρήσατε ὡς πρὸς τοὺς Γάλλους, τὰ
»φρόνιμα μέτρα καὶ τὴν ἐπιμονὴν τὴν ὁποίαν κατεβάλλατε εἰς
»τὸ νὰ διατηρηθῇ ἡ εὐταξία καὶ ἡ ἡσυχία εἰς τὴν πόλιν τῆς
»Ναυπλίας».

«Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ μερικώτερον εἰς αὐτάς τὰς
»δυσκολωτέρας, καθ' ἃς εὐρέθημεν, ἐδείξατε σπανίαν ἀφροσύνην
»καὶ ἐξαίρετον πατριωτισμόν, καὶ ἂν εἶχον τὴν ἱκανότητα τοῦ
»νὰ συνεισφέρω ὠφέλιμόν τι διὰ τὸ μέλλον εἰς αὐτὸν τὸν ὥραϊον
»τόπον, δὲν θέλω λησμονήσῃ ποτὲ ὅτι αἱ γενναῖαι προσπάθειαι
»σας καὶ ἡ προσωπικὴ σας ἀξία μὲ συνέδραμον εἰς τοῦτο».

«Θεωρῶ εὐχαρίστησιν καὶ χρέος μου τοῦ νὰ σᾶς τὸ ἐπανα-
»λάβω».

«Δέχθητε τὴν διαβέβαιωσιν τῶν αἰσθημάτων μου, τῶν πλέον
»διακεκριμένων».

Ὁ Στρατηγὸς Κορβιέ

«Πρὸς τὸν κ. Διοικητὴν τῆς πόλεως Ναυπλίας».

Εἶναι γνωσταὶ αἱ ζοφεραὶ ἡμέραι, τὰς ὁποίας διῆλθε τότε ἡ
Ἑλλάς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῆς ἐλεύσεως
τοῦ Ὁθωνος, καθ' ἃς τὸ Ναύπλιον ἐσώθη χάρις εἰς τὰς γαλ-
λικὰς λόγχας. Αἱ κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς ἐν Προνοίᾳ Ἐθνι-
κῆς Συνελεύσεως περιπέτεια καὶ αἱ κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς
ἐλεύσεως τοῦ Ὁθωνος αἱματηραὶ συγκρούσεις μεταξὺ τῶν Γάλ-
λων στρατιωτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀτάκτων ἐν Ἀργεὶ εἶναι αἱ
δυσκολωτέρας περιστάσεις, ἃς αἰνίσσεται ὁ Γάλλος
Στρατηγός.

Κατὰ τὰς πονηρὰς ταύτας ἡμέρας ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀνατροφὴ καὶ
προσῆνεια τῆς συζύγου τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ναυπλίου Καλλιόπης
οὐκ ὀλίγον συνέδραμεν αὐτὸν εἰς τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον. Ἡ
οἰκία τῆς Καλλιόπης Σπ. Παπαλεξοπούλου, ἡ παρὰ τῇ κεν-
τρικῇ πλατείᾳ τοῦ Πλατάνου νῦν Συντάγματος, νεόδμητος τότε,
τὴν τὸ συνεντευκτήριον πάντων τῶν ξένων ἀξιωματικῶν τῆς φρου-
ρᾶς καὶ τῶν πολεμικῶν πλοίων ἐκεῖ, ὡς εἰς ὅσιν, εὗρισκον
ἀναφυκὴν τινα, οἱ εὐγενεῖς ξένοι, οἱ οὐδεμίαν ἄλλην ψυχαγω-
γίαν ἔχοντες τότε ἐν Ναυπλίῳ. Ἐν τῇ ἀρχοντικῇ οἰκίᾳ τῆς Καλ-
λιόπης ἐλησμονοῦν ὅτι εὗρισκοντο ἐν μέσῳ ἐρειπίων, ἐν χώρᾳ

ἀνατολικῇ, μόλις ἀπαλλαγείσῃ τῆς δουλείας καὶ τῆς βαρβαρό-
τητος καὶ καπνιζούσῃ ἔτι ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῆς καταστρο-
φῆς· ἐκεῖ γεύματα καὶ συναναστροφαὶ καθ' ἐκάστην ἐδίδοντο, ὧν
μετεῖχον καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων· αἱ δὲ ἐν εὐδίᾳ θαλάσ-
σαι θεριναὶ ἐκδρομαὶ εἰς τὴν ἐν Κυβερίῳ ἔπαυλιν αὐτῆς συν-
επλήρουν τὰς χειμερινὰς διασκεδάσεις. Πάντες οἱ ἐν Ναυπλίῳ
διαμείναντες τότε ξένοι καὶ οἱ ἀπλῶς διελθόντες αὐτοῦ μετ' ἐν-
θουσιασμοῦ μνημονεύουσι τῆς φιλοξενου ἐστίας τῆς Καλλιόπης.

Ἐν μέσῳ τῆς τότε ἀρχηγόπου ἐλληνικῆς κοινωνίας τοῦ Ναυ-
πλίου, ἣτις, ἐξαιρέσει τῶν ὀλίγων Φαναριωτικῶν οἰκογενειῶν,
ἐσπάνιζεν γυναικείας ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως, ἡ Καλλιόπη,
ἣτις εἶχε ἀπομακρυνθῇ τῆς πατρώας ἐστίας κορασίς καὶ μέχρι
πρὸ μικροῦ ἐβίωσε καὶ ἀνετράφη ἐν Εὐρώπῃ, ἀπετέλει ἀληθὲς
φαινόμενον. Ὑψηλὴ, ραδινή, μετὰ τὴν γνησίαν ἐλληνικὴν κατα-
τομὴν τῆς, ὁμιλοῦσα τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ὥς ὠμίλουν αἱ
Μαρκήσαι τοῦ ἸΗου αἰῶνος, καὶ τὴν Ἰταλικὴν ὡς Ῥωμαῖα
δέσποινα, ἐπέραστος τοὺς τρόπους, ἀναγινώσκουσα τὰ πάντα,
παρακολουθοῦσα πᾶσαν κίνησιν, ἐνθουσιώδης, φιλελευθέρα, καὶ
ἐπὶ πᾶσιν οἰκοδέσποινα τελεία, ἱππεύτρια ἔξοχος, χορεύτρια κομ-
ψοτάτῃ ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου κατέστησε τὴν αἴθουσαν αὐ-
τῆς τὸ κέντρον τῆς συναθροίσεως ὅλων τῶν ξένων καὶ παντός,
ὅ,τι ἡ τότε νεαρὰ ἐλληνικὴ κοινωνία εἶχε τὸ ἐξέχον. Τοιοῦτον
εὗρε τὸν οἶκον τῆς Καλλιόπης Σπ. Παπαλεξοπούλου ἡ ἔλευσις
τοῦ Ὁθωνος καὶ ἡ κάθοδος τῶν συνοδευσάντων αὐτὸν Βαυαρῶν.

Ἡ νέα τῶν πραγμάτων τάξις ἥκιστα προσιδίαζεν εἰς τὰ ἤθη,
τὴν ἀνατροφήν καὶ τὰ φρονήματα τῆς Καλλιόπης. Τὸ προσω-
πικὸν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ τῆς Αὐλῆς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς
Βαυαρικῆς ἀποστολῆς οὐχὶ εὐμενῇ εὕρισκον παρὰ τῇ οἰκίᾳ τῆς
Καλλιόπης ὑποδοχὴν· τὸ φλέγμα τῶν Βαυαρῶν καὶ ἡ ψυχρότης
αὐτῶν ἀπέβαιναν ἥκιστα ἀρεστὴ εἰς τὴν ζωηρὰν Καλλιόπην,
ἀγνοοῦσαν ἄλλως τε καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν· ἐφ' ᾧ καὶ εἰς τὸν
οἶκον αὐτῆς ἐξηκολούθουν φοιτῶντες πλὴν τῶν ἐγκρίτων ἐγχω-
ρίων καὶ τῶν ἀποφοίτων τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπί-
δων νεαρῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, οἱ παρεπιδημοῦντες Γάλλοι
Ἀγγλοὶ καὶ Ἰταλοὶ κατὰ προτίμησιν.

Ἡ λήγοντος τοῦ 1834 μετάθεσις τῆς πρωτεύουσας τοῦ Βασι-
λείου εἰς Ἀθήνας δὲν συμπαρέσυρε καὶ τὴν Καλλιόπην Σπ. Πα-
παλεξοπούλου, ἣτις ἐξηκολούθει νὰ παραμένῃ ἐν Ναυπλίῳ, προί-
σταμένη οἴκου ἐξακολουθοῦντος νὰ ἀποτελῇ κέντρον πολιτικὸν
ἅμα καὶ κοινωνικὸν περιζήτητον, ἐν τῷ ὁποίῳ αἱ φιλελεύθεραι
ἰδέαι περιέπταντο ἀφθόνως. Ἐνεφανίζετο ἔστιν ὅτε καὶ εἰς τὴν

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Γ. ΤΑΚΤΑΚΙΔΟΥ

Η ΨΥΧΡΟΛΟΥΣΙΑ

νέαν πρωτεύουσαν ἢ νεαρά δέσποινα, πλὴν ὡς μετέωρον, ταχέως ἐπανερχομένη εἰς τὴν προσφιλῇ αὐτῆς ἐστίαν.

Ἡ Καλλιόπη εἶχε τοσοῦτον συνδεθῇ πρὸς τὸ Ναύπλιον, ὥστε, καθ' ἃ ἔλεγεν, ἀπετέλει ὁ στραχὸν προσκεκολλημένον εἰς τοὺς βράχους τοῦ Ἰτς-καλέ. Ἦν οὕτως εἰπεῖν συνέχεια τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ αἰγλῆς, ἀνταύγεια τῆς δόξης, ἣτις περιέβαλλεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ ὀλίγα μετ' αὐτὴν ἔτη, ὅτε ὁ Καποδίστριας ἐγκαθίστατο εἰς τὸ σημερινὸν ἀπηρχαιωμένον Παλάτιον καὶ ὁ βασιλεὺς Ὅθων μεῖραξ καὶ ἀγένειός ἀπεθιβάζετο εἰς τοὺς Ἀποβάθμους τοῦ Ναυπλίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων τῶν διὰ τοσοῦτων ἀγώνων, θυσιῶν καὶ χιμάτων δημιουργησάντων τὴν Ἑλλάδα.

Πάντες οἱ κατὰ καιροὺς ἐπισκεπτόμενοι τὸ Ναύπλιον ἐπίσημοι Ἕλληνες καὶ οἱ ξένοι περιηγηταὶ οὐδέποτε παρέλειπον νὰ προσέρχωνται εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Καλλιόπης, ἥτις συνείθιζεν ἐκάστοτε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ αὐτοῖς, μειδιῶσα ἐπιχαρίτως : « Μετὰ » τὸ Παλαμῆδι ἔρχομαι ἐγὼ εἰμαὶ καὶ ἐγὼ ἐν » ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα Μνημεῖα τοῦ Ναυπλίου » καὶ ἐπομένως ἡ ἐπίσκεψίς σας ἀποβαίνει » ὑποχρεωτική. »

Ἡ ἐτοιμότης τοῦ λόγου αὐτῆς ἦν ἄλλως τε ἀνεξάντλητος καὶ ὅτε ὁ γάλλος ἀκαδημαϊκὸς καὶ ἱστοριογράφος Ἑρρίκος Μαρτέν, ὁ πολιοῦριξ γέρον, οὗ ἡ φυσιογνωμία ἀπέπνεεν ἀγαθότητα καὶ εὐφυΐαν, προσήρχετο νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ λέγων μὲ γαλλικὴν ὁλως χάριν : « Κυρία, ἔρχομαι νὰ καταθέσω τὰ σέ- » βη μου ἐνώπιον μιᾶς μεγάλης Κυρίας (grande » dame) τοῦ αἰῶνος μας. » ἡ Καλλιόπη δὲν ἐβράδυνε νὰ τῷ ἀπαντήσῃ : « Πολύ, παρὰ πολὺ μεγάλης μάλιστα, » κύριε Μαρτέν, ἔχει ἐβδομήκοντα ἤδη ἔτη πε- » ρασμένα... »

Ἀμα ταῖς πρώταις Δημαιορεσίαις ὁ Σπυρ. Παπαλεξόπουλος ἐξελέγη ὁ πρῶτος Δήμαρχος τοῦ Ναυπλίου καὶ τοιοῦτος κατ' ἐπανάληψιν ἐγένετο ὥς δὲ ὁ ἴδιος ἀνωμολόγει, τὴν μεγάλην δημοτικότητα καὶ ἐν γένει ἐπιτυχῇ αὐτοῦ δρᾶσιν κατὰ μέγα μέρος ὥφειλεν εἰς τὴν σύζυγόν του Καλλιόπην.

Ὁ φιλελεύθερος πυρετός, ὅστις κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας ὀλίγα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ὁθωνος, δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ παρασύρῃ καὶ τὴν Καλλιόπην, ἥς ἡ οἰκία ἐν Ναυπλίῳ ἀπετέλει ἐν τῶν κέντρων τῆς ἐνεργείας. Ἡ 3η Σεπτεμβρίου 1843 ἀνέτειλε καὶ ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου πρῶτον ἀπέστειλλε πληρεξούσιον εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων τὸν Σπυρ. Παπαλεξόπουλον. Ἡ Καλλιόπη παρηκολούθησε τότε τὸν σύζυγόν της καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστήσῃ τὸν ἐν Ἀθήναις οἶκον αὐτῆς πολιτικὸν κέντρον τῆς ἀγγλοφρονούσης πολιτικῆς μερίδος, ἥς προΐστατο ἀρχαῖος φίλος καὶ συναγωνιστὴς ὁ αἰεμνηστὸς Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως ἡ Καλλιόπη ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὴν φίλην ἐστίαν, ἣν δὲν ἐνόησε νὰ καταλίπῃ ὀριστικῶς καὶ ὅταν ὁ σύζυγος αὐτῆς ἐν τοῖς πρώτοις διωρίζετο Γερουσιαστής. Ἐπεσκέπτετο ἐνίοτε τὰς Ἀθήνας, πλὴν ὀλίγας παρέμεινεν ἡμέρας μὴ ἀρεσκομένη εἰς τὴν κονισαλέαν ἀτμοσφαῖραν τῆς πρωτευούσης.

Τὸν ἥρεμον τοῦτον βίον τῆς Καλλιόπης ἐπέπρωτο νὰ συντρίψωσι μεγάλα οἰκογενειακὰ ἀτυχήματα, ἀλλεπαλλήλως ἐπελ-

θόντα. Ὁ λήγωντος τοῦ ἔτους 1850 ἐπελθὼν θάνατος τοῦ νεαρωτάτου τῶν υἱῶν αὐτῆς, τοῦ εὐέλpidος Ἀλεξίου, δεκαεξαετοῦς μόλις τὴν ἡλικίαν, ἐν βραχεῖ ἔφερεν εἰς τὸν τάφον καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὃν δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀκολουθήσῃ μετ' ὀλίγους μῆνας καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς των Ναπολέων, ἄρτι ἐν Γερμανίᾳ συμπληρώσας τὰς σπουδὰς του. Ὁ σύγχρονος σχεδὸν θάνατος τοῦ συζύγου καὶ τῶν δύο προσφιλῶν αὐτῆς υἱῶν τοσοῦτον βαθέως ἐτραυματίσας τὴν καρδίαν τῆς Καλλιόπης, ὥστε καὶ μετὰ πάροdon πεντήκοντα περίπου ἐτῶν, καὶ ἐν ταῖς τελευταίαις τοῦ βίου αὐτῆς ἡμέραις ἀπέφευγεν ἐπιμελῶς νὰ μνημονεύσῃ αὐτῶν. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἡ τετραυματισμένη χήρα ἀπεσύρθη σχεδὸν ἐκ τοῦ κόσμου, οὐδέποτε ἐξελθοῦσα τῆς οἰκίας της· ἔζη μεταξὺ τῶν βιβλίων της, τὰ ὅποια, ὡς ἔλεγεν, ὑπῆρξαν οἱ πιστότεροι φίλοι της, καὶ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος. Ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς ἐγκεκλεισμένη ἡ Καλλιόπη ἔζη βίον καθαρῶς πνευματικόν, τὸν ὅποιον ζῶσιν αἱ μεγάλαι ψυχαὶ καὶ αἱ μεγάλαι καρδιαί, ἀφιερωμένη ὁλόκληρος εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν... «ὦ! ἡ φιλανθρωπία τῆς Καλλιόπης ἦτότι ἐξοχόν· ὅσοι ἔβλεπον αὐτὴν τότε καὶ βραδύτερον μέχρι τοῦ θανάτου της διασπείρουσαν καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ μακροῦ αὐτῆς βίου τὰ κέρματα τοῦ πτωχοῦ αὐτῆς βαλαντίου, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἀνεξαντλήτους θησαυροὺς τῆς ἀγάπης της, τῆς καρδίας της, ἐκεῖνοι μόνοι δύνανται νὰ κατανοήσωσιν ὅποιον ὕψος ἔχει ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἣν διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον. Μεθ' ὀπόσης χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἤνοιγε τὸ παρὰ τὴν κλίνην μικρὸν συρτάριόν της καὶ διένειμεν εἰς τὴν πληθὺν τῶν καθ' ἐκάστην ἐπισκεπτομένων αὐτὴν πενήτων τὰς ὀλίγας δραχμάς, αἵτινες τῇ ἀπέμενον ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς περιουσίας της καὶ βραδύτερον ἐκ τῆς πεντακοσιοδράχμου συντάξεως, ἣν τὸ Κράτος ἐχορήγησεν αὐτῇ. «Ἀλλ' ἄς τὰς μοιρασθῶμεν,» ἔλεγε συνήθως ἐξάγουσα ἐκ τοῦ συρταρίου τὸ τελευταῖον δεκάγραμον, «ἐγὼ κρατῶ τὰς πέντε, πᾶρε» καὶ σὺ τὰς ἄλλας πέντε.» Καὶ ὅταν τις τῶν παρισταμένων φίλων της διεμαρτύρετο, προσέθετε: «Τὰ πετεῖν ἂν τοῦ οὐρανοῦ ζοῦν χωρὶς οὕτεν ἂν σπείρουν οὕτε» νὰ θερίσουν καὶ ἐγὼ δὲν θὰ ζήσω ἕως τὸ τέλος» τοῦ μηνός!». Ὑπῆρχον πτωχοὶ τοῦ Ναυπλίου, εἰς οὓς εἶχε παραχωρήσει ἀνὰ ἐν ἐνοίκιον τῶν κάτωθι τῆς οἰκίας της μαγαζείων, ἄλλοι, εἰς οὓς ἔδιδε καθ' ἐκάστην πρωίαν καφὲν καὶ ζάχαριν, ὀλίγον κρέας ἢ βούτυρον ἢ ὄρουζαν ἢ καὶ ἐν ῥόν.... Οἱ τοιοῦτοι, οὕτως εἰπεῖν, συντάξι οὐχοὶ τῆς Κυρά-Καλ-

λιόπη, ὡς ἀπεκαλοῦντο, συνηγμένοι ἀνέμενον καθ' ἑκάστην πρὸ τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τῆς οἰκίας της, ἥτις ἤνοιγε περὶ τὴν 10ην ὥραν τῆς πρωίας, ὅτε ἡ Καλλιόπη μετὰ τὸ λουτρόν καὶ τὸ λιτὸν πρόγευμά της ἐδέχετο τοὺς ἐπισκέπτας ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτῆς αἰθούσῃ, καθημένη ἐπὶ ἀναπαυτικοῦ καναπέ, ἐφ' οὗ ἦν τοποθετημένοι καὶ τὸ ἀναλόγιον τῶν ἀναγινωσκομένων βιβλίων της. Οἱ τοιοῦτοι ἀνῆρχοντο ἀθορύβως, τῇ ἡῤυχοντο τὴν καλὴν ἡμέραν, ἡσπάζοντο τὴν δεξιάν της καὶ ἐλάμβανον τὰ ἡμερήσια συνήθη χορηγήματα, ἅτινα οὐδέποτε ἔλειπον ἢ παρήλλασσον, τοποθετημένα πάντοτε ἐπὶ τῆς ἔναντι αὐτῆς ἀρχαίας συρτοθήκης (κομοῦ.) Τοιαῦτα παραδείγματα συμπαθείας καὶ ἀγάπης τοῦ πλησίον ὑπῆρξαν σπανιώτατα καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας.

Κατὰ τὴν θλιβεράν ταύτην περίοδον τοῦ βίου αὐτῆς, καθ' ἣν ἀποκλειστικῶς ἔζη εὐεργετοῦσα, ἡ Καλλιόπη Σ. Παπαλεξοπούλου δὲν εἶχε μόνους συντρόφους τὰ βιβλία της, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς φίλους της οἵτινες οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐγκατέλειπον αὐτήν. Κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς ἐδέχετο, ἡ οἰκία αὐτῆς ἦν πλήρης ἐπισκεπτῶν, οἵτινες ἐτέρποντο ἀκούοντες ἀπὸ τὸ ἀπύλωτον αὐτῆς στόμα τὰς τόσον ἐπιχαρίτους ἀφηγήσεις τοῦ παρελθόντος. Ἡ μνήμη αὐτῆς ἦτον τοσοῦτον ἀπέραντος, ὥστε οὐδεμία ἀπολύτως λεπτομέρεια διελάνθανεν αὐτήν· ὅτε ἤκουέ τις αὐτὴν ἀφηγουμένην ἀρχαῖον τι ἐπεισόδιον, ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεγίνωσκεν αὐτό.

Ὁ τοιοῦτος φιλολογικὸς καὶ φιланθρωπικὸς βίος, ὃν διήγαγεν ἀποκλειστικῶς τὰ πρῶτα ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τῶν προσφιλῶν αὐτῆς ὑπάρξεων ἡ Καλλιόπη, δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῇ· ἡ μεγάλη αὐτῆς αὐτοενέργεια, τὸ ἀκοίμητον αὐτῆς πνεῦμα, τὰ φλέγοντα φιλελεύθερα φρονήματά της δὲν ἠδύνατο νὰ συσταλῶσιν ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ καρδίᾳ της. Χωρὶς νὰ παραιτήσῃ τὰς συνήθεις φιλανθρωπικὰς αὐτῆς ἐξεις παρεσύρθη καὶ πάλιν βαθμηδὸν εἰς τὴν ὀλισθηρὰν τῆς πολιτικῆς κινήσεως κονίστραν. Μνημῶν τῶν πολιτικῶν δοξασιῶν τοῦ συζύγου της διεφώνει ἀνέκαθεν πρὸς τὴν πολιτικὴν πορείαν τοῦ Ὁθωνος· καὶ ὅταν ἡ ἀντιπολίτευσις κατὰ τοῦ συστήματος ἤρξατο νὰ διαδίδεται καὶ ἐνισχύεται, συναντῶμεν τὴν Καλλιόπην πρωτοστατοῦσαν ἐν τῇ ἐξεγέρσει, ἡγήτριαν αὐτῆς, ἐμψυχοῦσαν, ἐνθαρρύνουσαν, ἐνεργοῦσαν μὲ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν χάριν γυναικός, πλήν καὶ μὲ τὴν εὐστάθειαν καὶ τὴν δύναμιν πολλῶν ἀνδρῶν συγχρόνως. Ὁ ἐν Ναυπλίῳ οἶκος αὐτῆς κατέστη ἤδη τὸ συνεντευκτήριον τῶν συνωμοστῶν καὶ τῶν ἐξοριζομένων εἰς Ναύπλιον ὑπὸ ἐπιτήρησιν ὑπόπτων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ. Ἐκεῖ ὁ Γρίβας καὶ ὁ Κορωνάιος, ἐκεῖ ὁ Μπότσαρης καὶ ὁ Πετμεζᾶς, ἐκεῖ ὁ Μάνος, ὁ Πραϊδῆς καὶ ὁ Δυο-

βουινιώτης κατήρτισαν τὸ σχέδιον τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως· ἐκεῖθεν ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς ἐξεγέρσεως τῆς φρουρᾶς τοῦ Ναυπλίου τὴν νύκτα τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1862. Ἐκ τοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας της, ἀψηφούσα τὰς περιίπταμένας σφαίρας, ἐξήγειρε τὸ φρόνημα τῶν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος συγκεντρουμένων ἀλληλοδιαδόχως τιμημάτων τοῦ στρατοῦ τῆς φρουρᾶς ἅτινα καθήρεσαν τὰς ἀρχὰς τοῦ Βασιλέως καὶ ἀνεκήρυξαν προσωρινὴν στρατιωτικὴν Διοίκησιν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ Ἀρτεμίου Μίχου. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐπεκλήθη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν Madame Roland τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ ἐπαναστάται τοῦ Ναυπλίου δὲν εἶχον ὡς πρόγραμμα αὐτῶν τὴν κατάλυσιν τῆς δυναστείας τοῦ Ὁθωνος· ἤξιουν τὴν μεταβολὴν τοῦ καθεστώτος συστήματος, τὴν ἐνέργειαν ἐλευθέρων ἐκλογῶν, τὴν σύγκλησιν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ἀνακήρυξιν Διαδόχου πρεσβεύοντος τὸ Ὅρθόδοξον Δόγμα.

Ἡ στάσις τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1862, περιορισθεῖσα ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Ναυπλίου, ἔφερε ταχέως τὰ Βασιλικά στρατεύματα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὑποστρατήγου Ἑμμ. Χὰν πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ φρουρίου. Καταληφθεῖσιν ἀλληλοδιαδόχως πασῶν τῶν περὶ τὸ Ναύπλιον ἐπικαίρων θέσεων, ἤρξατο σφοδρὸς πυροβολισμὸς ὑπὸ τῶν πολιορκητῶν τῇ 18-19 Μαρτίου καὶ κατ' αὐτῶν τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πυροβολισμῶν τούτων, οἵτινες ἔσχον καὶ τινα θύματα ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Ναυπλίου φιλησύχων πολιτῶν, ἡ Καλλιόπη ἀφρόδως ἱσταμένη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας της, ἐφώνει ἀτάραχος πρὸς τοὺς ἐπτοημένους πολίτας : «Μὴ φοβεῖσθε! τὸ Ναύπλιον, ὡς » ἔσωσε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους κατὰ » τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν, θὰ ἐξασφαλίσῃ » καὶ ἡδὲ τὰς ἐλευθερίας αὐτοῦ».

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Βασιλικοῦ στρατοῦ ὑποστράτηγος Ἑμμ. Χὰν, φοβηθεὶς μὴ ἐν ἐπικειμένῃ ἐπαναλήψῃ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς πόλεως ἢ καὶ ἐν τῇ μελετωμένῃ ἐξ ἐφόδου ἀλώσει τῶν φρουρίων πάθῃ τι καὶ ἡ Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου, μεθ' ἧς δι' ἀρχαίας συνεδέετο φιλίας, ἀπέστειλεν αὐτῇ θερμοτάτην ἐπιστολήν, δι' ἧς τὴν παρεκάλει νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ Ναυπλίου ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ ἐκτίθῃται διαρκούντος τοῦ βομβαρδισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξώστου της, διότι δὲν ἡγγυᾶτο περὶ τῆς ασφαλείας της· πλὴν εἰς ἀπάντησιν ἐδέχετο τὸ ἐπισκεπτῆριον αὐτῆς μετὰ τῆς ἐπομένης ὑποσημειώσεως :

Κατὰ τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας, καθ' ἃς οἱ ἐπαναστάται κατ-

εἶχον ἔτι τὸ Ναύπλιον, ἡ Καλλιόπη δὲν ἔπαυε διὰ τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἐπιβολῆς αὐτῆς νὰ ἐμψυχώνῃ αὐτούς· ὅτε δὲ ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς εἰσόδου τῶν Βασιλικῶν στρατευμάτων, οἱ μὴ ἀμνησθέντες τῶν στασιαστῶν ἀποχαιρετήσαντες αὐτὴν μετὰ δακρύων καὶ ἀσπασθέντες τὴν χειρὰ τῆς κατῆλθον τῆς οἰκίας τῆς καὶ ἐπεβιάσθησαν ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου, ὅπερ μετέφερεν αὐτοὺς εἰς Σμύρνην.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΣΠ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

*Λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ εἰδοποιήσῃ
τὸν Στρατηγὸν Χὰν ὅτι δὲν φοβεῖται
τίποτε ἄλλο παρὰ τοὺς ποντικούς.*

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ Καλλιόπη διέταξε νὰ κλείσωσιν ἐρμητικῶς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας τῆς, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ γείνῃ μάρτυς τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τῶν Βασιλικῶν στρατευμάτων· ὅτε δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ ἀστυνόμος τοῦ Ναυπλίου Παρασκευᾶς Γιαννακόπουλος παραβιάσας τὴν ἐξώθυραν τῆς οἰκίας τῆς ἀνῆρχετο τὴν κλίμακα ὅπως ἐνεργήσῃ κατ' οἶκον ἔρευναν, φοβερὸν ἐδέχετο ὑπὸ τῆς Καλλιόπης, ἱσταμένης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς κλίμακος, λάκτισμα κατὰ τοῦ στήθους, ὅπερ ἠνάγκασεν αὐτὸν κακῶς ἔχοντα νὰ ἀποχωρήσῃ ἄπρακτος. Ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καταφθάσας εἰς Ναύπλιον ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Δημ. Μ. Βότσαρης μαθὼν τὰ γινόμενα ἔσπευσε διὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του νὰ ζητήσῃ συγγνώμην παρὰ τῆς Καλλιόπης, ἐπιτιμήσας τὸν ἀστυνόμον.

Καθ' ὅλον τὸ διαρρεῦσαν ἐπτάμηνον ἀπὸ τῆς καταστολῆς τῆς Ναυπλιακῆς Ἐπαναστάσεως μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς δυναστείας τοῦ Ὁθωνος ἡ Καλλιόπη ἔζη κατάκλειστος ἐν τῇ οἰκίᾳ μὴ δεχομένη ἢ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς στενωτάτους αὐτῆς συγγενεῖς καὶ τοῦτο ὅπως μὴ ἐκθέσῃ τοὺς φίλους τῆς εἰς τὰς λίαν φιλοπόπτους βασιλικὰς ἀρχὰς τοῦ Ναυπλίου κατὰ τὰς πονηρὰς ἐκείνας ἡμέρας.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὁθωνος ὁ ἀτμοδρόμων «Ἑλλάς», ἐφ' ἧς ἐπέβαιναν ὁ Συνταγματάρχης τοῦ Πυροβολικοῦ Π. Κορωναῖος, ἐπέμπετο παρὰ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως εἰς Ναύπλιον, ὅπως συνοδεύσῃ τὴν Καλλιόπην Σπ. Παπαλεξοπούλου εἰς Ἀθήνας. Ἡ Καλλιόπη μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἐπέισθη νὰ διακόψῃ τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἐκούσιον περιορισμόν, εἰς ὃν εἶχε καταδικάσει ἑαυτὴν ἀπὸ δωδεκαετίας· καὶ τοῦτο, ὅπως ὑποδεχθῇ τοὺς ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανακάμποντας ἐπαναστάτας τοῦ Ναυπλίου. Ἐξοχος ὑπῆρξε καὶ ἐνθουσιώδης ἡ ὑποδοχὴ, ἥτις

ἐγένετο αὐτῇ καὶ ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν Ἀθήναις πανταχοῦ, ὅθεν διήρχετο ἐφ' ἀμάξης, ἔρραινον αὐτὴν δι' ἀνθέων ἐκ τῶν ἐξωστῶν τῶν διαφόρων οἰκιῶν ἀμφοτέρων τῶν πόλεων· εἰς γεῦμα δοθὲν πρὸς τιμὴν αὐτῆς εἰς τὸν Βοτανικὸν κῆπον μετέσχον πάντες οἱ πρωτεργάται τῆς γενομένης μεταπολιτεύσεως, ἧς ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνθουσιωδῶν ἀποστόλων καὶ ὑπὲρ τῆς εὐδώσεως τῆς ὁποίας κατέβαλε νοημοσύνην ἑκτακτον καὶ καρδίαν μεγάλην.

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἀμείβουσα τὰς ὑπηρεσίας τῆς καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς τε καὶ τοῦ συζύγου τῆς ἐχορήγησεν εἰς τὴν Καλλιόπην μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ δραχμῶν πεντακοσίων διὰ τοῦ ἐπομένου ψηφίσματος.

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις

«Κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ»,

Ψηφίζομεν

«Χορηγεῖται εἰς τὴν Κυρίαν Καλλιόπην Σπ. Παπαλεξοπούλου»
 » μηνιαία σύνταξις ἐκ δραχμῶν πεντακοσίων (500), ἐν ᾗ συμ-
 » περιλαμβάνεται καὶ ἡ δύναμις τοῦ Νόμου περὶ συντάξεως τῶν
 » χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τοῦ Γερουσιαστοῦ χορηγουμένη».

«Οἱ ἐκ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοὶ θέ-
 » λουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν ψήφισμα».

Ἀθήνησι τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 1862

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις

Δ. Γ. Βούλγαρης Πρόεδρος, Κ. Κανάρης, Μ. Ροῦφος.

Οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐπικρατείας

Θ. Α. Ζαῆμης, Α. Διαμαντόπουλος, Δ. Καλλιφρονᾶς,
 Ε. Δεληγιώργης, Δ. Μαυρομιχάλης, Α. Κουμουνδοῦρος,
 Γ. Μαγγίνας καὶ Β. Νικολόπουλος.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Ν. Α. Χατζόπουλος

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη
 ἡ μεγάλη τῆς Ἐπικρατείας Σφραγίς.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Α. Κουμουνδοῦρος

Ἡ Καλλιόπη Σ. Παπαλεξοπούλου, ἥτις ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος καίτοι ὑπὸ πολλῶν πιεζομένη ἀναγκῶν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συγκατένευσε νὰ ζητήσῃ τὴν σύνταξιν, ἣν ἐδικαιοῦτο λαμβάνειν ὡς χήρα Γερουσιαστοῦ, καὶ ἤδη ἡρνήθη ἐπιμόνως νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχικῶς προσφερομένην αὐτῇ χιλιοδραχμὸν χορηγίαν, λέγουσα ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χήραν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος εἶχε χορηγηθῇ ποτε ἀνωτέρα τῶν 500 δραχμῶν σύνταξις, δὲν ἐπεθύμει δὲ ὑπὲρ αὐτῆς τὸ Ἔθνος νὰ κάμῃ μείζονας θυσίας· ἄλλως, προσέθετο, δι' αὐτὴν αἱ 500 δραχμαὶ κατ' οὐδὲν διέφερον τῶν 1000, διότι ἀμφοτέρω τὰ ποσὰ θὰ ἐξηντλοῦντο ὁμοίως ἀπὸ τοῦ πρώτου δεκαημέρου ἐκάστου μηνός. Τὴν σύνταξιν ταύτην τῶν 500 δραχμῶν, ἣν ἀπεδέχθη, ἐπεκύρωσε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁμοφώνως καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἅμα συνελθοῦσα.

Βραχὺν παρέμεινε χρόνον ἡ Καλλιόπη ἐν Ἀθήναις, ὅθεν, μεθ' ὅλας τὰς παρακλήσεις τῶν φίλων τῆς, ἐπανῆλθεν εἰς Ναύπλιον καὶ ἐνεκλείσθη αὐθις εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, ἐξ ἧς δὲν ἐξῆλθε πλέον μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς. Ἐνταῦθα ἐφεξῆς ἔζησε διὰ τοὺς φίλους τῆς, διὰ τὰ βιβλία τῆς, διὰ τὰ πτηνὰ τῆς, διὰ τὰ ἄνθη τῆς, διὰ τοὺς κύνας τῆς, διὰ τὰς γαλάς τῆς· διότι ἐκείνη, ἣν ἐφαντάζετο τις ἐπαναστάτιδα ἀπρόσιτον εἰς αἰσθήματα τρυφερότητος, ἦν ἀληθὴς ποιητὴς, καὶ ἡ ψυχὴ τῆς διηνοίγετο εὐτυχίᾳ πρὸ τοῦ ἀνθοῦντος κάλυκος μιᾶς τριανταφυλλιάς, ἣ τοῦ στιλπνοῦ πτιλώματος τοῦ ἐκ τοῦ ῥοῦ ἐξερχομένου καναρινίου καὶ τῶν ἀρτιγενῶν κυναρίων ἢ γαλῶν τῆς.

Καὶ οἱ γνωρίσαντες τὴν Καλλιόπην, ὅτε πλέον τὰ ἔτη εἶχον σωρεύσῃ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς τῆς τὰ βάρη καὶ τὰς ἀνίας τῶν, ἐπίσης ἔμενον ἐνεοὶ ἐκ θαυμασμοῦ, ὡς καὶ οἱ γνωρίσαντες αὐτὴν κατὰ τὰ ἔτη τῆς νεανικῆς τῆς δράσεως καὶ ἀκμῆς. Ἰστατο μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ βίου τῆς εὐθυτενῆς ὡς κυπάρισσος, τὴν ὁποίαν δὲν λυγίζει οὐδ' ὁ σφοδρότερος τῶν ἀνέμων, καθαρὰ ἄκρως καὶ φιλόκαλος μέχρι γήρατος βαθυτάτου, μὲ τὰς ἐκ δαντελλῶν παλλεύκους περιχειρίδας τῆς ἀναδιπλωμένας ἐπὶ τοῦ φορέματος, μὲ τὴν ξανθίζουσαν κόμην τῆς, ἥτις παραδόξως δὲν εἶχε λευκανθῇ πολὺ, καταπίπτουσιν πρὸ τοῦ στήθους τῆς εἰς δύο πλοκάμους, εἰς τὰ ἅκρα τῶν ὁποίων ἐδέοντο δύο κυανοῖ φλόγχοι, μὲ τὸ πάλλευκον ἐπίσης ἐκ τριχάπτων περιστήθιον τῆς, ἐπιβάλλουσα τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν διὰ τῶν τρόπων ἐκείνων τῆς δημοκρατικῆς ἀριστοκρατίας, ὡς αὐτεκαλεῖτο, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ μυστηριῶδες θέλητρον τῶν ἀληθῶν εὐπατριδῶν· διότι πράγματι ἀριστοκράτις εἰς

τὴν προσωπικὴν ἐμφάνισιν ἐπρέσβευεν ἰδέας εἰς ἄκρον φιλελευ-
θέρους καὶ ἦτο δημοκρατίας καθ' ὅλην τὴν εὐγενῆ τῆς λέξεως ση-
μασίαν.

Πλήρης ἀπείρων γνώσεων, ὡς ἄπειροι ἦσαν αἱ ἀναγνώσεις
της, ἀπέραντος, ὡς ἦτον ἡ μνήμη της, ὑπῆρξεν ἐξ ἐκείνων τῶν
προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀγαπᾷ τις νὰ ἀκούῃ, διότι ἀποτελοῦσι
τὴν γλυκεῖαν ἀπήχησιν τοῦ παρελθόντος, καὶ εἰς τοὺς λόγους
αὐτῶν ἀναγεννᾶται ὁλόκληρος ἐποχὴ. Τὰ πάντα ἄλλως ἐφώ-
τιζε μὲ λάμπιν πνεύματος σπανίου, μὲ ἐλαφρὰν καὶ ἄχολον εἰ-
ρωνείαν, μὲ φιλοσκόμμονά τινα δηκτικότητα, ἣτις ἀκράτητος
ἐξεχέετο ἰδίως κατὰ τῶν γυναικῶν, τῶν γυναικῶν, ὡς
τὰς ἀπεκάλει· διότι, παράδοξον εἰπεῖν! αὐτῇ, ἣτις ἐξεπροσώ-
πησε τὴν χειραφεσίαν τῆς γυναικὸς ὑπὸ τὴν λαμπροτέραν αὐτῆς
ᾧψιν, ἣτις ἐγνώριζε περισσότερα ἀπὸ πλείστους ἄνδρας, ἣτις ἀπε-
τέλει ζῶσαν βιβλιοθήκην πλήρη εὐφυΐας καὶ χάριτος, αὐτῇ, ἣτις
ἔδρασεν ὡς ἄνθρωπος οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων, ἀπηχθάνετο μέχρις ἀη-
δίας τὴν ἰδέαν τῆς χειραφεσίας τῆς γυναικὸς, ἣν ἐθεώρει, ὡς
χαριτωμένον πλάσμα, καὶ ἂν δὲν ἦτο τοιοῦτον, προω-
ρισμένον νὰ ποικίλλῃ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ καλλύνῃ τὸν
οἶκον αὐτοῦ, οὐδέποτε ὁμως καὶ νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ζωῆς ἢ νὰ
διευθύνῃ αὐτήν.

Εἶχεν ἰδέας πρωτοτύπους ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου, ἦτο δὲ
καὶ ὄντως πρωτότυπος· πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη τοῦ βίου της
ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ μέχρι τοῦ ἑννενηκοστοῦ ἐβίωσε κατάκλει-
στος ἐντὸς τῆς οἰκίας της μὲ τὰς χρυσοποικίλους βελουδίνους
παντούφλας της, χωρὶς ποτε νὰ πατήσῃ οὔτε τὴν πρώτην βαθ-
μίδα τῆς κλίμακος τῆς οἰκίας της, πλην τῆς βραχείας κατὰ τὸ
1862 εἰς Ἀθήνας μεταβάσεώς της· τοὺς ἰατροὺς ἐδέχετο ὡς φί-
λους καὶ οὐδέποτε συνεβουλεύετο αὐτούς· ὁσάκις δὲ ἡδιαθέτει,
καὶ τοῦτο σπανίως τῇ συνέβαινε, ἀνεπαύετο ἐπὶ τῆς κλίνης της
ἀποφεύγουσα πᾶσαν τροφήν καὶ φάρμακον.

Πάντες οἱ εὐτυχήσαντες νὰ γνωρίσωσιν αὐτοπροσώπως τὴν
Καλλιόπην Σπ. Παπαλεξοπούλου κατὰ τὸν μακρὸν, ἐπὶ τρεῖς
ὅλως γενεάς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, βίον αὐτῆς, πλήρεις θαυ-
μασμοῦ καὶ ἐξάρσεως διατηροῦσι ζωηράν καὶ ἀκεραίαν τὴν μνή-
μην της· τοσοῦτον ἦτο τὸ ἐπιβάλλον τῆς ἐξαιρέτου ταύτης γυ-
ναικός. Οὗτοι δὲ εἶναι μόνον ὅσοι ἡτύχησαν νὰ θερμανθῶσιν
εἰς τὴν φλόγα τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματός της, ἀλλὰ καὶ
οἱ ἀπειροπληθεῖς ἐκεῖνοι τῆς τύχης ἀπόκληροι, οὓς ἐπαρηγόρει,
ἐστήριξεν, ἐπροστάτευσεν, συνέδοαμεν, ἤλεε· εἰς οὐδὲν τιθεμένη
ἑαυτήν, δίδουσα ἐκ τῶν ὑστερημάτων της, ζητοῦσα παρὰ τῶν

φίλων της, ὅταν τὰ ἑαυτῆς τελείως ἐξηντλοῦντο. Ἐξοχος ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ, ὅπως ἔξοχος ἦτον εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνατροφὴν, ἀληθῶς μεγάλη Κυρία (grande dame) κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς μεγαλοκάρδου καὶ φιλανθρώπου γυναικός, ἥς ὅμοια ὑποδείγματα δὲν εὐρίσκει τις εὐκόλως ἀλλαχοῦ ἢ παρὰ τῇ ἀγγλοσαξωνικῇ φυλῇ.

Τοιοῦτον ἐβίωσε τὸν βίον ἡ Καλλιόπη Σπ. Παπαλεξοπούλου, κλείσασα δὲ τὸ ὕστατον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου 1898, ἀφοῦ ἐξήντλησεν εὐεργετοῦσα καὶ τὸν τελευταῖον αὐτῆς ὁβολὸν καὶ τὸ τελευταῖον ἱμάτιον ... ἐτάφη δημοσίᾳ δαπάνῃ τῇ ἀξιεπαίνῳ μερίμνῃ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην παρῆλθοντος ἐν Ναυπλίῳ Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν Γεωρ. Κόρπα.

Μ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

ΚΑΙ ΕΝ ΕΤΙ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

ΤΟΥ ΒΙΟΥ

ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΣΠ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ ἀείμνηστος τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου Καθηγητῆς Θεόδωρος Ὁρφανίδης ἦν μὲν Σμυρναῖος τὴν γέννησιν, πλήν ὁλόκληρον αὐτοῦ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, διήνυσεν ἐν Ναυπλίῳ, ὅπου ὁ πατήρ αὐτοῦ εἶχεν εὔρει ἄσυλον κατὰ τὰς ζοφεράς ἐκείνας ἡμέρας. Ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πυροβόλων τοῦ ἐνδόξου Παλαμηδίου κατέφυγε μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ ἡ οἰκογένεια Ὁρφανίδου κατὰ τὴν πλήρη δόξιν ἅμα καὶ ἀγωνίας περίοδον ταύτην τοῦ ἔθνικοῦ ἡμῶν βίου· ἐνταῦθα, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῆς πυρίτιδος, ὁ νεαρὸς τῆς Ἰωνίας βλαστὸς ἀνέπνευσε τὸ πρῶτον τὴν ζωογόνον αὔραν τῆς ἐλευθερίας, ἔλαβε τὰ πρῶτα διδάγματα τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἀνατροφῆς, τὰς πρῶτας ἐμπνεύσεις τοῦ ἐνθουσιώδους πατριωτισμοῦ, ὅστις ἐπλήρου αὐτὸν καθ' ὅλον τὸν μέτεπειτα χρόνον.

Πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, τὴν θετὴν αὐτοῦ πατρίδα, ἰδιάζουσαν ἔτρεφε στοργὴν καὶ θαυμασμὸν ὁ ἀγνὸς οὗτος πατριώτης καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα διαφαίνον-

ται ἐν πᾶσι τοῖς ποιητικοῖς αὐτοῦ ἔργοις, ἐν τινι τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται ἡ ἐπομένη χαρακτηριστικὴ στροφή πρὸς τὴν ἡρωϊκὴν πόλιν :

Ὅποταν στοχασθῶ καλῶς καὶ φέρω εἰς τὴν μνήμην
 πῶς, ἂν ἐκυριεύεσο ἀπὸ τὸν Ἰμβραίμην,
 ἴστους Ἑλλήνας δὲν ἔμενεν ἐλπίς τις σωτηρίας,
 ἐλπίς τῆς νίκης καὶ ἐλπίς γλυκειᾶς ἐλευθερίας,
 πῦρ εἰς τὰς φλέβας μου λεπτὸν ἐξαίφνης διατρέχει
 καὶ σέβας καὶ εὐλάβεια καὶ θάμβος μὲ κατέχει.»

Ὁ ἐν Ναυπλίῳ ἀρχοντικὸς οἶκος τοῦ Σπυριδῶνος Παπαλεξοπούλου ὑπῆρξε καὶ διὰ τὸν νεαρὸν Ὀρφανίδην τὸ φυτώριον τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν φρονημάτων. Ἐνταῦθα μετὰ τῶν ὁμηλικῶν αὐτοῦ, τῶν υἱῶν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, ἐνωτίζετο καθ' ἑκάστην παρὰ τοῦ στόματος τῆς Καλλιόπης ἐξ οὗ καὶ μέλιτος γλυκυτέρα ῥέεν αὐδὴ, πᾶν τὸ ὀνήσιμον τῷ βίῳ· ἐνταῦθα ἐμάνθανε νὰ τιμᾷ ἐπαξίως καὶ γεραίρει τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τῶν Πατέρων ἡμῶν, τοὺς ὁποίους μετὰ τοσούτου λυρισμοῦ ἐξύμνησε βραδύτερον ὁ ἔξοχος ποιητής.

Διὰ τοιούτων συνεχόμενος ἀναμνήσεων καὶ στοργῆς πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, προκειμένου νὰ ἀποδημήσῃ εἰς Ἑσπερίαν, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἀποχαιρετίσῃ τὰ ἱερὰ τῶν παιδικῶν αὐτοῦ χρόνων ἔδη. Κατ' ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1844 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς Παρισίους τὸν ἄρτι εὐδοκίμως συμπληρώσαντα τὰς πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Ἀθήναις εὐέλπιδα Ὀρφανίδην πρὸς τελειότεραν ἐκπαίδευσιν. Ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, ἅμα ὡς ἔγνω πληρούμενον τὸ ὠραιότερον τὴν ὀνείρων αὐτοῦ, ἐτράπη πρὸς τὸ Ναύπλιον· κατελθὼν εἰς Πειραιᾶ ἀπέπλευσε δι' ἐπὶ τούτῳ ναυλωθέντος πλοίου εἰς τὸν ἑναντι λιμένα τῆς παλαιᾶς Ἐπιδαύρου, δι' ἧς διῆκε τότε ἡ προσφορωτέρα μεταξὺ τῆς νέας καὶ τῆς πρώτης πρωτευούσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὁδός· ἐκεῖθεν δ' ἐπιβὰς ἵππου κατηυθύνετο εἰς Ναύπλιον. Ἦτο δεῖλη τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀνοιξέως, ὅτε ὁ πλήρης ζωῆς καὶ σφρίγους νεανίας, κατερχόμενος τῶν δυτικομεσημβρινῶν κλιτύων τοῦ Ἀραχναίου ἠτένιζεν αὖθις μετὰ βραχεῖαν ἀπουσίαν τὴν ἑνδοξον πόλιν, ἐπὶ τῇ θίᾳ τῆς ὁποίας ἀνεφώνησε πλήρης συγχινήσεως :

..... Χαῖρε, ὠραῖα πόλις,
 τὸ ἄλλοτε προπύργιον καὶ τῆς Ἑλλάδος ὅλης
 ὁπότεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐμάχετο γενναίως.

.....

Εἰσελθὼν διὰ τῆς Πύλης τῆς ξηρᾶς ὁ ζωηρὸς ταξειδιώτης διηθύνθη πρὸς τὸν οἶκον τοῦ εὐπατρίδου καὶ τότε Δημάρχου Ναυπλιέων Σπυρίδωνος Παπαλεξοπούλου, ὅστις ἐξηκολούθει νὰ ἦναι τὸ κέντρον πάσης κινήσεως καὶ ζωῆς ἐν τῇ ἀνοούσῃ ἔτι πόλει. Ἡ τοῦ μεγάλου τούτου οἴκου δέσποινα Καλλιόπη ἐδέχθη τὸν ἀνδρωθέντα ἤδη Θεόδωρον μετὰ τῆς γλυκειᾶς ἐκείνης χάριτος καὶ στοργῆς, ἥτις διέκρινεν αὐτὴν ἰδίως ὅταν ὑπεδέχετο τὰ τέκνα τῶν ἀρχαίων αὐτῆς φίλων καὶ ἀγωνιστῶν.

Τὴν πρωΐαν τῆς μετεπιούσης ὁ Θεόδωρος Ὁρφανίδης πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ συνηλικιωτῶν καὶ φίλων λαμπρὸν παρέθετο συμπόσιον ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀριαν πατρικῇ αὐτοῦ ἐπαύλει. Ὡς ἦτον ἐπόμενον, ἡ πλουσία ὀφθῆκη καὶ ὁ οἶνὸν τῆς εὐγενοῦς τοῦ Ναυπλίου δεσποίνης οὐκ ὀλίγον συνεβάλλοντο εἰς τὴν ἀφθονίαν τοῦ συμποσίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου τὰ μὲν ἐδέσματα ἀπέβησαν ἐπαρκῆ, οὐχ' οὕτως ὅμως καὶ ὁ οἶνος, ταχέως ἐξαντληθεὶς ὑπὸ τῶν ἀπλήστων συμποτῶν. Κατὰ τὴν ἀμηχανίαν ταύτην ἡ ἐτοιμότης δὲν ἀπέλιπε τὸν μουσολήπτον Ἀμφιτρύωνα, ὅστις οὐδ' ἐπὶ μικρὸν διστάσας λαμβάνει ἐκ τῶν παρερριμμένων κενῶν φιαλῶν δύο, τὰς ὁποίας ἀποστέλλει εἰς Ναύπλιον μετὰ τοῦ ἐπομένου ἐμμέτρου ἐπιστολίου, ὅπερ ἐχάραξε προχείρως ἐπὶ παρατυχόντος τεμαχίου κυανοῦ κοινοῦ χάρτου (στράτζου).

Τῇ κ. Καλλιόπῃ Σπ. Παπαλεξοπούλου

Δύω λάβετε φιάλας, κι' ἀντ' αὐτῶν παρακαλῶ σας στείλατέ μου δύο ἄλλας, πλήρεις ὅμως καὶ κλειστάς, ἀπὸ τὸ γλυκὺ σας μαῦρο καὶ ἀπὸ τὸ κόκκινόν σας, τὸ ὁποῖον ἐμφυχώνει τοὺς ἀψύχους ποιητάς.

Ὁ θεάνθρωπος Χριστὸς μας μετεποίησεν εἰς οἶνον πλήρεις ὕδατος ὑδρίας εἰς τὸν γάμον τοῦ Κανᾶ. Σὺ, Κυρά μου, χωρὶς ἄλλο ὑπερβαίνεις καὶ ἐκεῖνον, ἐπεὶ δὴ πληροῖς δι' οἶνου τὰς φιάλας τὰς κενάς.

Ἡ Καλλιόπη γέλασασα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ εὐφυοῦς τούτου ἐπιστολίου ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ εἰς τοὺς εὐθυμοῦντας νεανίας δύο ὅλας δωδεκάδας ἐκλεκτοῦ οἶνου, δι' ὧν συνεπληρώθη τὸ συμπόσιον.

Διαρκούσης τῆς ἐξοχικῆς ταύτης πανδαισίας ὁ Θεόδωρος Γ. Ὁρφανίδης ἀπήγγειλεν ἐπὶ τραπέζης καὶ ἐξ αὐτοσχεδίου τὸ ἐπόμενον εὐφυὲς αὐτοῦ βαχχικὸν εἰδύλλιον «Ὁ Κ α ρ α - Σ ε β - τ α λ ῆ ς», οὗ ἤρως ὑπετίθετο εἰς τῶν συνδαιτυμόνων.

Ὁ Καρα-Σεβταλῆς

Ποιὸς εἶδε νέον Σεβταλῆ, καρδιῶν ποιὸς εἶδε κλέφτη
 νὰ ἐξυπνάῃ μὲ τὸ ἄχ, καὶ μὲ τὸ βᾶχ νὰ πέφτῃ.
 Ὡσὰν τὸ χιόνι νὰ ἀναλῇ, ὅσὰν τὸ κερί νὰ σβύνῃ,
 καὶ μοναχὸς τὸ ντέρτι του νὰ ξεροκαταπίνῃ.
 Ἐγὼ τὸν εἶδα, καὶ εἰς ἐμὲ ἐφάνῃ ὁ καυμένος
 ὡσὰν Δερβίσης σκυθρωπὸς ὅσὰν Μπεχτατζῆς θλιμμένος.
 Γιὰ μιὰ σκληρὴ Γενῆ-ντουνιᾶ, ποῦδαν τὰ δύο τοῦ μάτια,
 кара-себтᾶς τὸν ἔπλασε καὶ θὰ γενῇ κομμάτια.
 Ὅποτεν τὰ μεσάνυχτα ἀργολαλοῦν οἱ κουῆκοι,
 πηγαίνει καὶ τῆς τραγουδεῖ μὲ νάι καὶ μπουζούκι :
 Ἀμὰν Κουζούμ, Ἀμὰν Γιαβρούμ, κάνε Χανούμ ἰνσάφι,
 μηδὲ καλέμι Οὐλεμᾶ τὸ ντέρτι μου δὲν γράφει.
 Γιὰ σένα ἐμπαῖλντησα εἰς τὸν ντουνιᾶ ἐπάνω,
 κι' ἂν ἐγεννήθην Σεβταλῆς, Ἀσίχης θὰ πεθάνω.
 Εἶναι τὸ ἄσπρο στῆθός σου ταζέτιχο καϊμάκι,
 τοῦ Ἀϊντίν-ισάρ χαλβᾶς τὸ κάθε σου χεράκι,
 μουχαλεμπὶ καὶ γχιούλ-σερμπέτ ὁ ἀναστεναγμὸς σου,
 καὶ τῆς Σταμπούλ σεκέρ-λουκούμ ὁ μαγικὸς λαϊμὸς σου,
 ὁ κάθε λόγος σου γλυκὺς ὅσὰν ραβανὶ ἀφράτο
 καὶ ὅσὰν ζεστὸς σαραϊ-λουχμάς μὲ μέλι μυρουδάτο.
 Κ' εἶν' ὁ σεβτᾶς μου δυνατός, ποῦ νὰ γραφτῇ δὲν φθάνει,
 κι' ἂν γίν' ὁ οὐρανὸς χαρτὶ κ' ἡ θάλασσα μελάνι.
 Ἀμὰν Κουζούμ, ἀμὰν Γιαβρούμ, κάνε Χανούμ ἰνσάφι,
 μηδὲ καλέμι Οὐλεμᾶ τὸ ντέρτι μου δὲν γράφει.
 Γιὰ σένα ἐμπαῖλντησα εἰς τὸν ντουνιᾶ ἐπάνω.
 κι' ἂν ἐγεννήθην Σεβταλῆς, Ἀσίχης θὰ πεθάνω.
 Ἐσ' εἶσαι ἡ χρυσῇ Οὐρί, καὶ δι' ἐσέ, Ντουντοῦ μου,
 ἢ ντίπ θὰ χάσω ἢ θὰ ὄρω τὸ ρέμπελο τὸ νοῦ μου.
 Εἰς τοῦ Ντζανὰτ τοὺς πρόποδας, τοῦ πιλαφένιου ὄρους,
 θεὰ περάσω μετὰ σοῦ στιγμὰς ἀγγελοφόρους.
 Ὁ βουτυρένιος ποταμὸς καὶ τοῦ μελιῦ τὸ ρεῦμα,
 τόσον δὲν θὰ εὐχαριστοῦν τοῦ σκλάβου σου τὸ πνεῦμα,
 ὅσον τὸ νοῦρι σου, Κουζούμ, καὶ τὸ γλυκὺ φιλί σου,
 κι' ὅσον τὸ ναζιλίδικο καὶ τρυφερὸ χορμί σου.
 Ἀμὰν Κουζούμ, Ἀμὰν Γιαβρούμ, κάνε Χανούμ ἰνσάφι,
 μηδὲ καλέμι Οὐλεμᾶ τὸ ντέρτι μου δὲν γράφει.
 Γιὰ σένα ἐμπαῖλντησα εἰς τὸν Ντουνιᾶ ἐπάνω,
 κι' ἂν ἐγεννήθην Σεβταλῆς, Ἀσίχης θὰ πεθάνω.

Αὐτὰ τῆς λείει ὁ Ντερτιλῆς, κι' ὁ πόνος του τὸν πνίγει.
 ποῦ πουθενὰ παράθυρο δὲν φαίνεται ν' ἀνοίγῃ.
 Καὶ 'στὴν ἀπελπισία του τί θέλει ἀπογίνει,
 μιὰ χοῦφτ' ἀφιόνι καθαρὸ ἔξαφνα καταπίνει.

Τὸ εἰδύλλιον τοῦτο γράψας τὴν ἐπιούσαν ἐπὶ παύσου ὁ εὐ-
 φυῆς ποιητὴς ἐνεχείρισε πρὸς τὴν Καλλιόπην Σπ. Παπαλεξο-
 πούλου, ἥς ἦτο προσφιλέστατος ἀνεψιὸς ὁ ὑποτιθέμενος ἥρω.

Μ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Η ΕΛΕΝΙΩ

Ετρελλοκόρη Ἑλενιώ,
 τῆς γειτονιᾶς τῆς τὸ καμάρι,
 κλείνει τὸ μάτι 'ς ἓνα νειό,
 καὶ 'ς ἓνα γέρο ξεκουτιάρη.

Ὁ νειὸς τῆς δείχνει ἀγκαλιὰ
 μὲ ῥόδα, νειάτα καὶ γλυκάδες·
 κι' ὁ γέρος κάτασπρα μαλλιά,
 μὰ καὶ πολλοὺς πολλοὺς παράδες

Κι' αὐτὴ τὸ νέο μιὰ θωρεῖ,
 καὶ μιὰ τὸ γέρο ξεκουτιάρη,
 μὰ καὶ τοὺς δυὸ τοὺς λαχταρεῖ,
 καὶ θέλει καὶ τοὺς δυὸ νὰ πάρῃ.

Κ' ἔτσι τὸ γέρο μιὰ φορὰ
 παντρεύεται ἡ Ἑλενιώ·
 πέρνει τοῦ γέρον τὸν παρᾶ,
 μὰ δὲν ἀφίνει καὶ τὸ νειό !

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ